

การตรวจร่างกายทาง ออร์โธปิดิกส์

ORTHOPAEDIC PHYSICAL EXAMINATION

075

สำหรับ
ศึกษานานแพทย์
ประจำบ้าน
และแพทย์

บรรณาธิการ
บรรณสิทธิ์ จักรโพวงศ์
พิธีกรรม เลิศวานิช
จตุพร โชติภวณีย์



การตรวจร่างกายทาง

ORTHOPAEDIC PHYSICAL EXAMINATION

ออร์โธปีดิกส์

บรรณาธิการ

บวรฤทธิ์ จักรไพวงศ์

พิสิฏฐ์ เลิศวานิช

จตุพร ไชตติวานิชย์

เลขทะเบียน M 0143841

ปีเลขทะเบียน 15 S.R. 2557

๒๒,๖๐๗๒

เลขเรียกภาคหนังสือ

๐๔๓๑

๒๒๖๖



การตรวจร่างกายทางเวชปฏิบัติ

บรรณาธิการ : บรรณรักษ์ จันทโรจนวงศ์
: อธิวิทย์ อธิวัฒน์
: ชุตาน โสภณนิรันดร์

ภาควิชาเวชปฏิบัติทางกระดูกและกล้ามเนื้อ คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล
2 ถนนสนามกีฬา แขวงสนามกีฬา เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพฯ 10100 โทรศัพท์ 02-4197960-5 โทร 139 โทรสาร 02-4128179

Orthopaedic Physical Examination

Copyright :
Editors : Sawanrit Chulapornwong
: Athiwit Athiwat
: Chutapon Chotjanakitsaya

Department of Orthopaedic Surgery, Faculty of Medicine Siriraj Hospital, Mahidol University
2 Prannok Road, Bangkoknoi, Bangkok, 10200

การพิมพ์ครั้งที่หนึ่งตีพิมพ์โดยกรมการแพทย์ในปี พ.ศ. 2537 สำหรับใช้เป็นคู่มือสำหรับแพทย์และบุคลากรทางการแพทย์ในแขนง
ปฏิบัติทางกระดูกและกล้ามเนื้อ และเผยแพร่สู่สาธารณะโดยมูลนิธิหอสมุดแพทย์ไทยเมื่อปี พ.ศ. 2556
และสามารถหาซื้อได้ที่ โทร. 998-036-321-843-8

พิมพ์ครั้งแรก : กุมภาพันธ์ 2556
ครั้งที่พิมพ์ที่ 2 : สิงหาคม 2556

ห้องสมุดแห่งชาติ
National Library of Thailand Cataloging in Publication Data
บรรณาธิการ : บรรณรักษ์ จันทโรจนวงศ์, อธิวิทย์ อธิวัฒน์, ชุตาน โสภณนิรันดร์
การตรวจร่างกายทางเวชปฏิบัติ / อธิวิทย์ อธิวัฒน์, ชุตาน โสภณนิรันดร์, บรรณาธิการ. - กรุงเทพฯ : หอสมุดแพทย์ไทย, 2556.
328 หน้า : ภาพประกอบ.
ISBN 978-616-321-843-8

- 1 การตรวจร่างกายทางเวชปฏิบัติ
- 2 การตรวจกระดูก
- 3 อธิวิทย์ อธิวัฒน์
- 4 การตรวจกล้ามเนื้อ

บรรณาธิการ : บรรณรักษ์ จันทโรจนวงศ์, อธิวิทย์ อธิวัฒน์, ชุตาน โสภณนิรันดร์
พิมพ์ที่หอสมุดแห่งชาติ
จัดรูปเล่มและออกแบบปก :

- 1. ชุตาน โสภณนิรันดร์
- 2. อธิวิทย์ อธิวัฒน์
- 3. อธิวิทย์ อธิวัฒน์

เลขที่หนังสือพิมพ์ที่หอสมุดแห่งชาติมอบให้ : ส.ป.ด. 0000000000
376 ถนนสีหราชฤๅษี (ถนนราชดำเนิน) แขวงสีหราชฤๅษี กรุงเทพมหานคร 10170
โทรศัพท์ 02-626-6000, 02-882-1010, โทรสาร 02-433-2742, 02-634-1385
เว็บไซต์ : www.nli.go.th, www.nli.or.th โทร 02-419-7998-9 โทร 149

หอสมุดแห่งชาติ

คำนำ

การตรวจร่างกายทางออร์โธปิดิกส์ที่มีความแตกต่างจากการตรวจร่างกายของระบบอื่น เนื่องมาจากอวัยวะที่ตรวจพบทุกแห่งและการทำงานของกระดูกและข้อนั้นมีลักษณะแตกต่างจากอวัยวะอื่น การตรวจจึงไม่ได้มีเพียงการดู ฟัง ปะทะ และฟังเท่านั้น หากแต่ยังต้องมีการตรวจสืบอีก อาทิเช่น การตรวจกระดูกสันหลัง การขยับ การตรวจกำลัง การตรวจความมั่นคง และการตรวจร่างกายพิเศษ เป็นต้น ดังนั้นแพทย์ผู้ตรวจและให้การรักษามีผู้ป่วยทางออร์โธปิดิกส์ จึงต้องมีความรู้ความเข้าใจถึงลักษณะทางกายวิภาค และเทคนิคการตรวจร่างกายทางออร์โธปิดิกส์เป็นอย่างดี จึงหนังสือการตรวจร่างกายทางออร์โธปิดิกส์ฉบับนี้ได้ถูกพิมพ์ขึ้นใหม่ทั้งหมด

หนังสือการตรวจร่างกายทางออร์โธปิดิกส์ฉบับนี้ได้ถูกพิมพ์ขึ้นใหม่ทั้งหมด โดยคณะกรรมการผู้มีความรู้และความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านจากภาควิชาศัลยศาสตร์ออร์โธปิดิกส์และกายภาพบำบัด คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล เนื้อหาความรู้ได้ถูกปรับแต่งให้เข้าใจได้ง่าย เหมาะสำหรับผู้ฝึกศึกษาแพทย์ แพทย์ฝึกหัด และแพทย์ประจำปฏิบัติทั่วไป นอกจากนี้ยังสามารถใช้ได้กับแพทย์ประจำบ้านออร์โธปิดิกส์ในเบื้องต้นได้ด้วยภาพวาด และภาพถ่ายประกอบในหนังสือฉบับนี้ได้รับการจัดทำขึ้นมาใหม่ เพื่อให้ผู้อ่านหนังสือเล่มนี้ได้เห็นภาพในขณะอ่าน เพื่อความเข้าใจที่มากขึ้น

คณะผู้จัดทำมีความหวังเป็นอย่างยิ่งที่หนังสือเล่มนี้จะให้ความรู้และสาระแก่ใจใคร่แก่แพทย์ผู้อ่าน ในการตรวจร่างกายทางออร์โธปิดิกส์ ซึ่งจะเป็นไป สุภาพร โฉมฉาย และวิภาดา ศรีสมาน เพื่อประโยชน์สูงสุดต่อผู้ป่วย หากหนังสือฉบับนี้มีข้อผิดพลาดประการใด คณะผู้จัดทำ ขออภัยและขอมิอวดอ้างชื่อตนเอง และเพื่อใช้ในการปรับปรุงและแก้ไขต่อไป

คณะบรรณาธิการ

บรรณรักษ์ ชัยกรไพวงศ์

รองศาสตราจารย์

ภาควิชาศิลปศาสตร์หรือวีดิทัศน์และถ่ายภาพบัณฑิต

คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล

พิสิษฐ์ เลิศวานิช

ผู้ช่วยศาสตราจารย์

ภาควิชาศิลปศาสตร์หรือวีดิทัศน์และถ่ายภาพบัณฑิต

คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล

จตุพร ไชยถิรมณีชัย

รองศาสตราจารย์

ภาควิชาศิลปศาสตร์หรือวีดิทัศน์และถ่ายภาพบัณฑิต

คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล

รายนามผู้พิมพ์

ก้อยเพชร เจริญสุขวรรณ

รองศาสตราจารย์

ภาควิชาศิลปศาสตร์หรือศิลปศึกษาและกายภาพบำบัด
คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล

จิตพร ไซกิมวณิชย์

รองศาสตราจารย์

ภาควิชาศิลปศาสตร์หรือศิลปศึกษาและกายภาพบำบัด
คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล

จตุรงค์ พรวิเศษเมธีวงศ์

อาจารย์

ภาควิชาศิลปศาสตร์หรือศิลปศึกษาและกายภาพบำบัด
คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล

จับหนวีรัมย์ จันทร์นัยยง

อาจารย์

ภาควิชาศิลปศาสตร์หรือศิลปศึกษาและกายภาพบำบัด
คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล

ศิริธร ตันฉิมกุล

อาจารย์

ภาควิชาศิลปศาสตร์หรือศิลปศึกษาและกายภาพบำบัด
คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล

ผ่องพล วิวัฒนา

อาจารย์

ภาควิชาศิลปศาสตร์หรือศิลปศึกษาและกายภาพบำบัด
คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล

บรรณกฤษี จักรไพวงศ์

รองศาสตราจารย์

ภาควิชาศิลปศาสตร์หรือศิลปศึกษาและกายภาพบำบัด
คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล

บรรณรัฐ วัฒนวงศ์วรรณ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์

ภาควิชาศิลปศาสตร์หรือศิลปศึกษาและกายภาพบำบัด
คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล

ปิยัญญา เสือสมณฑิลาญา

อาจารย์

ภาควิชาศิลปศาสตร์หรือศิลปศึกษาและกายภาพบำบัด
คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล

พสิษฐ์ เสือวานิช

ผู้ช่วยศาสตราจารย์

ภาควิชาศิลปศาสตร์หรือศิลปศึกษาและกายภาพบำบัด
คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล

พิรุณจิตพร เขี่ยมโสภณมา

อาจารย์

ภาควิชาศิลปศาสตร์หรือศิลปศึกษาและกายภาพบำบัด
คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล

รณคดีชัย เรืองชัยนิสธ

อาจารย์

ภาควิชาศิลปศาสตร์หรือศิลปศึกษาและกายภาพบำบัด
คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล

รายนามผู้สมัคร

รองหัวหน้าทีมต่อต้าน

ธัญญาณี

ภาควิชาสัตวศาสตร์ คณะสัตวแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี

รองหัวหน้าทีม นาคบุญญา

ธัญญาณี

ภาควิชาสัตวศาสตร์ คณะสัตวแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี

ผู้สมัคร ทีมของแพ่ง

ธัญญาณี

ภาควิชาสัตวศาสตร์ คณะสัตวแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี

ทีมรักษาสุขภาพสัตว์

ศุภมาส

ภาควิชาสัตวศาสตร์ คณะสัตวแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี

ทีมสุขภาพสัตว์

รองศาสตราจารย์

ภาควิชาสัตวศาสตร์ คณะสัตวแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี

ภาพประกอบ

ภาพวาด

จินตนา ชินสุวานนท์

ศึกษานิเทศก์โรงเรียน

โรงเรียนสาธิตบางเขน กรุงเทพมหานคร

ขวัญใจใหม่ พงษ์กิจพันธ์

ครูสอนพิเศษ

โรงเรียนสาธิตศรีนครินทร์

กัญชามาศ สงวิภา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ

ภาพถ่าย

กวีตรา เอี่ยมระวีวรรณพงษ์

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ

วราณัฐ อามี

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 1 การวินิจฉัยโรคทางออร์โธปิดิกส์ มนต์ชัย เมืองชัยนิพนธ์	1
บทที่ 2 การตรวจข้อไหล่ บวรรัฐ วันตรงกักรวม	13
บทที่ 3 การตรวจข้อศอกและแขนตอนปลาย ดิเรก ต้นดีนาตุ รุ่งศักดิ์ ลิมทองแดง	31
บทที่ 4 การตรวจข้อนิ้วและมือ จตุรงค์ พรวิวัฒน์วิวงศ์ ต่อพล วัฒนา	59
บทที่ 5 การตรวจข้อสะโพก พิสิฎฐ์ เสิศราณี	89
บทที่ 6 การตรวจข้อเข่า ระพีพัฒน์ นาคบุญญา	119
บทที่ 7 การตรวจข้อเท้าและเท้า บวรฤทธิ์ จักรไพวงศ์	155
บทที่ 8 การตรวจกระดูกสันหลังส่วนคอ ศิริชัย วิลาศวิทย์	189

บทที่ 9 การตรวจกระดูกสันหลังส่วนอกและเอว 213

ปัญญา ลักษนะเทพานา

บทที่ 10 การตรวจท่าเดิน 243

จตุพร ใจดีการวิชัย

บทที่ 11 การตรวจข้อที่อ่อนที่กระดูกและเนื้อเยื่อเกี่ยวพัน 263

วสันตพรวิกรม จันทนียังคง

ระพีพันธ์ พิฆิตสาบตี

อภิชาติ อัครมงคลกุล

บทที่ 12 การศึกษาประวัติและตรวจร่างกายผู้ป่วยที่ได้รับบาดเจ็บ 273

ทศายคำแหง

ก้องเขต เหมียญสุวรรณ

บทที่ 13 การตรวจร่างกายทางออร์โธปิดิกส์ในเด็ก 283

พีระจิตร์ เอี่ยมโสภณา

1

การวินิจฉัยโรคทางออร์โธปิดิกส์

มนต์ชัย เรืองชัยนิคม